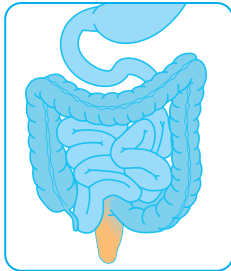

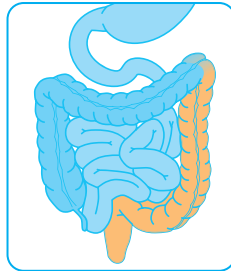
Hva er ulcerøs kolitt?

Sykdommen ulcerøs kolitt ble første gang beskrevet av to engelske leger, Wilks og Moxon i 1875. Legene skilte ulcerøs kolitt fra smittsomme diaré-sykdommer. Ulcerøs kolitt karakteriseres av episoder med inflammasjon i tykktarmens slimhinne. Sykdommen angriper nesten uten unntak endetarmen (rektum) og med varierende utbredning i tykktarmen (kolon). Sykdommen presenterer seg oftest med hyppig, blodig og slimet avføring. Utbredelse av inflammasjonen har vanligvis betydning for alvorlighetsgraden. Ut fra symptomer og funn kan ulcerøs kolitt klassifiseres i fire grader av sykdomsaktivitet: 1) remisjon (uten aktivitet) (<3 avføringer i døgnet uten synlig blod eller puss og ingen allmennsymptomer), 2) lett sykdomsaktivitet (3-4 avføringer i døgnet som av og til er iblandet blod og/eller puss og ingen system-

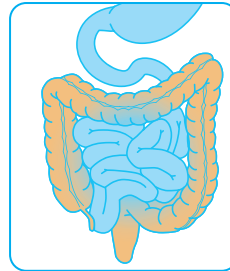
symptomer som feber og vekttnap), 3) moderat sykdomsaktivitet (> 4 avføringer i døgnet med synlig blod og/eller puss og lette systemsymptomer og 4) alvorlig kolitt (> 6 blodige avføringer i døgnet ledsaget av feber, rask puls og/eller lav blodprosent). Ulcerøs kolitt er en kronisk sykdom med et livslangt og meget individuelt varierende forløp. Enkelte pasienter har over lang tid (flere år) ingen eller helt ubetydelige plager, mens hos andre er sykdommen forbundet med mye sykkelighet. De fleste pasientene vil nok oppleve et forløp med vekselvis gode og dårligere perioder.

Proktitt

Venstresidig kolitt

Pan- eller totalcolitt

KARAKTERISTIKA VED ULCERØS KOLITT

SYMPTOMER

- Blod i avføringen
- Diaré
- Smertes
- Feber
- Vekttap
- Rask puls
- Generell sykdomsfølelse

UTBREDELSE

- Sykdommen rammer nærmest utelukkende tykktarmen.

ENDOSKOPI

(KIKKERTUNDERSØKELSE: KOLOSKOPI ELLER SIGMOIDEOSKOPI)

(se kap. 1.7)

- Endetarmen er nesten alltid involvert.
- Inflammasjonen er sammenhengende i hele det angrepne området av tykktarmen.
- Tarmslimhinnen er rød, hoven og blør ofte.

MIKROSKOPI AV VEVSPRØVER

- Overfladisk inflammasjon.
- Det er for mange betennelsesceller, hvite blodlegemer i tarmslimhinnen.

SYMPTOMER UTENFOR TARMEN

- *Ledd:* Artritt (leddbetennelse),

med hovne og ømme ledd, f.eks. knær, hofter og ankler. Leddsymptomene følger vanligvis betennelsesaktiviteten i tarmen. Artralgi (leddsmerter uten hevelse) forekommer svært ofte. Som regel lokalisert i de mindre leddene, f.eks. håndledd og fingerledd, og har vanligvis ingen sammenheng med symptomene fra tarmsykdommen.

- *Hud:* Erythema nodosum (knuterosen, røde, ømme knuter i huden). Viser seg ved røde, ømme knuter i huden, oftest på underarmene eller på framsiden av leggen. Pyoderma gangrenosum er en langt mer uvanlig tilstand, med dype sår i huden. Ses oftest ved aktiv tarmsykdom.
- *Øyne:* Uveitt (regnbuehinnebetennelse) ses spesielt ved aktiv tarmsykdom. Viser seg ved røde og smertefulle øyne, spesielt ved sterkt lys.
- *Lever:* Hos noen få pasienter kan det oppstå en betennelsestilstand i gallegangene som kan føre til forsnevring og eventuelt gulsott (primær skleroserende kolangitt). Denne tilstanden er helt uavhengig av aktiviteten i tarmsykdommen.